

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ**ОЛЬГА ПЕТРЕНКО, ВЛАДИСЛАВ ПОЛЩУК***Одеський державний аграрний університет, Україна*

Економічна безпека — включає багато факторів, які сприяють економічній стабільності та процвітанню країни. Центральним для економічної безпеки є забезпечення країни фінансовою стійкістю для протистояння внутрішнім і зовнішнім кризам, таким як рецесії, стихійні лиха або геополітичні події. Для досягнення економічної безпеки, країни повинні визначити пріоритети економічної політики, яка сприятиме сталому економічному зростанню, створенню робочих місць і зменшенню нерівності в доходах. Крім того, економічна безпека вимагає запобіжних заходів для захисту критично важливої інфраструктури, безпеки ланцюжків поставок і захисту від кіберзагроз, які можуть порушити економічну діяльність. Це актуалізує проблему вивчення та постійного моніторингу економічної безпеки, як опори соціальної та політичної стабільності країни.

Мандзіновська Х. О. зазначає, що «...економічна безпека держави виступає як основа забезпечення її суверенітету, обороноздатності, конкурентоспроможності, підтримання соціальної злагоди в суспільстві, органічного входження країни в систему світової економіки»[1, с.164].

На думку Скорук О. В. важливим є розуміння складових елементів економічної безпеки, а також своєчасного виявлення впливу негативних загроз-факторів із метою створення власної системи економічної безпеки[2, с. 41].

На рис.1 представлено фактори впливу на економічну безпеку держави.

Міжнародне співробітництво відіграє вирішальну роль у забезпеченні економічної безпеки. Враховуючи взаємозв'язок світової економіки, жодна країна не може досягти сталого економічного зростання без співпраці з іншими державами. Співпраця може приймати різні форми, включаючи торгові угоди, іноземну допомогу та спільні інвестиційні проекти. Ефективна співпраця вимагає прийняття спільних принципів і стандартів, таких як ті, що встановлені міжнародними організаціями, такими як Світова організація торгівлі та Міжнародний валютний фонд. Працюючи разом, країни можуть сприяти економічній стабільності, зниженню рівня бідності та збільшенню добробуту. Однак співпраця також вимагає компромісу та взаємної вигоди, а розбіжності між націями можуть перешкоджати прогресу. Тому міжнародне співробітництво для економічної безпеки має своїми безперервними зусиллями налагоджувати постійний діалог і співпрацю між країнами.

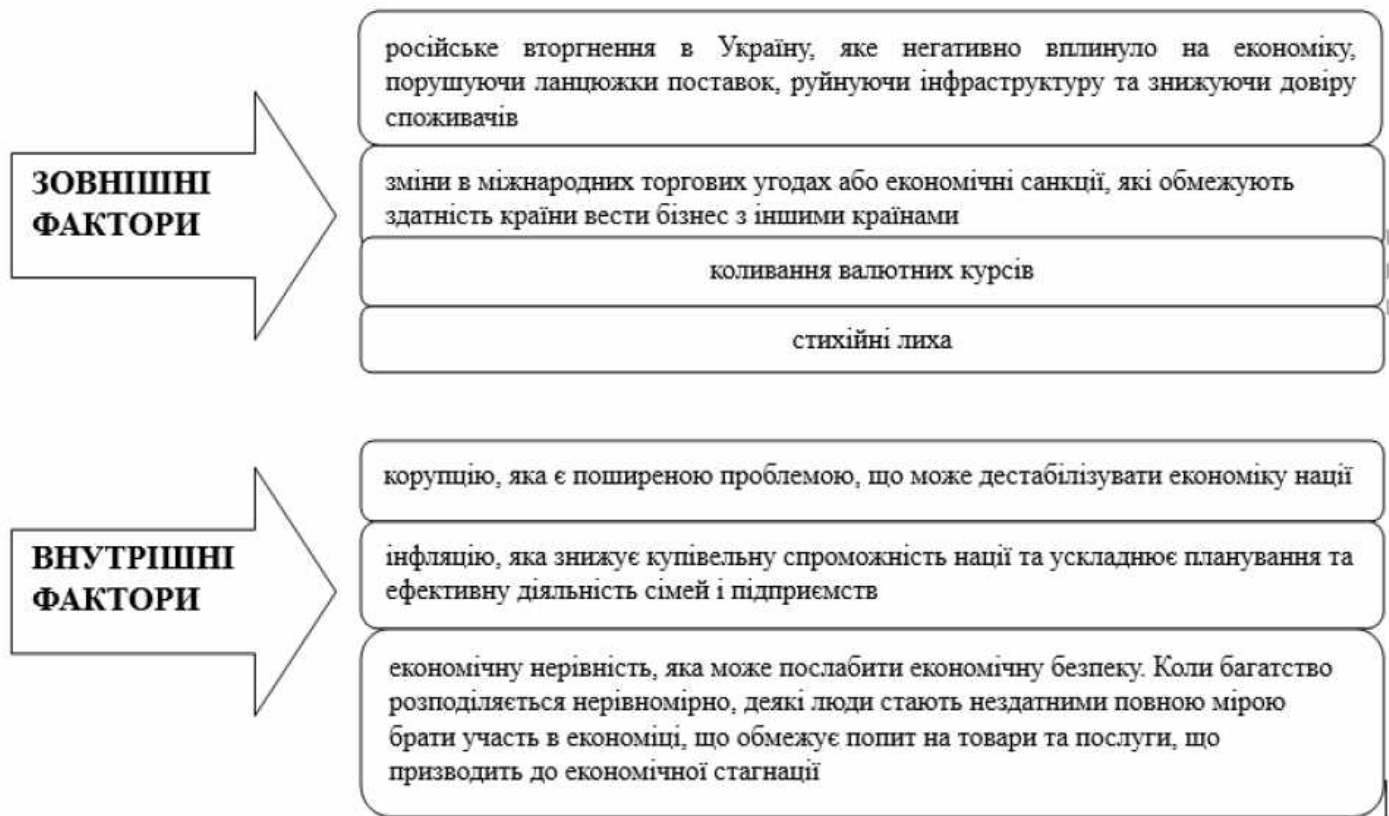

Рис. 1 Фактори впливу на економічну безпеку України

Джерело: сформовано авторами

Економічна безпека також є важливим аспектом особистого та національного розвитку. Для громадян економічна безпека означає можливість задовольнити основні потреби, такі як їжа, житло, одяг і медичне обслуговування. Відсутність економічної безпеки може призвести до бідності, безробіття та соціальної ізоляції, що може негативно вплинути на фізичне та психічне здоров'я людини. Так само національна економічна безпека гарантує стабільність національної економіки, яка є необхідною для мирного співіснування націй. Вона передбачає захист фінансової системи, галузей і ринків країни від зовнішніх і внутрішніх загроз, таких як нестабільність ринку, тероризм, стихійні лиха та кіберзагрози. Економічна нестабільність може призвести до політичної нестабільності, соціальних заворушень і міжнародних конфліктів. Тому надзвичайно важливо для окремих людей і націй віддавати пріоритет економічній безпеці для забезпечення сталого зростання та розвитку.

Для будь-якої країни важливо передбачати та контролювати зовнішні та внутрішні чинники, які потенційно можуть зашкодити її економічній безпеці. Ці проблеми необхідно вирішувати за допомогою політики та нормативних актів, які розширюють можливості громадян, зменшують корупцію та сприяють рівному економічному зростанню.

Підприємства та галузі відіграють життєво важливу роль у забезпеченні економічної безпеки не лише у відповідних секторах, а й у економіці країни загалом. Вони не тільки створюють можливості для працевлаштування, але й роблять значний внесок у валовий внутрішній продукт країни.

Пашнюк Л.О. відмічає, що «Економічна безпека підприємства забезпечується одночасно як на оперативному, так і на стратегічному рівнях. Зокрема, на оперативнотактичному рівні відбувається вирішення поточних господарських задач, пов'язаних з оптимізацією процесу використання наявних у розпорядженні підприємства ресурсів. На стратегічному ж рівні приймаються більш масштабні рішення, націлені на довгострокову перспективу [3]. Ряд авторів серед пріоритетних напрямів забезпечення економічної безпеки малих та середніх підприємств, в тому числі і аграрних виділяють інноваційний підхід. Саме інновації забезпечують стабільність і майбутнє компаніям [4, с.99].

В Україні уряд запровадив різні напрями стратегії для забезпечення економічної безпеки. Однією з ключових стратегій є затвердження та реалізація стратегії національної безпеки, яка включає такі аспекти, як економічна безпека. Крім того, Національна стратегія розвитку малих та середніх підприємств спрямована на стимулювання розвитку галузі через фінансову підтримку та податкові пільги, оскільки такі підприємства відіграють важливу роль в економіці країни. Національний план розвитку транспортної та логістичної інфраструктури та Національний план дій з енергоефективності також є важливими стратегіями зміцнення економічної безпеки. Крім того, уряд вжив заходів для боротьби з корупцією та покращення регуляторного середовища, яке сприяє залученню іноземних інвестицій та сприянню здоровому бізнес-середовищу. Загалом ця політика та стратегії демонструють спрямованість уряду створенню економічної безпеки та сталому економічному зростанню.

Таким чином, концепція економічної безпеки вимагає комплексного підходу, який охоплює різні сектори та рівні суспільства. Нішевий підхід, який віддає пріоритет зростанню, ігноруючи соціальні та екологічні аспекти, ставить під загрозу всю економічну систему. Таким чином, політики повинні прийняти цілісну перспективу, обговорюючи економічну безпеку, зосереджуючись на інклюзивному зростанні, соціальному добробуті, екологічній стійкості та регіональному розвитку. Розгляд цих різних компонентів економічної безпеки забезпечить стійкість економіки до різноманітних ризиків і потрясінь для довгострокового сталого зростання. Перш за все, інтегрований підхід до економічної безпеки має визначати пріоритет інтересів і потреб усіх верств суспільства, особливо тих, які є вразливими та маргіналізованими.

Список використаних джерел

1. Мандзіновська Х. О. Економічна безпека держави: сутність, складові елементи та проблеми забезпечення. *Наукові записки*. 2016. № 2 (53). С. 159-164
2. Скорук О. В. Економічна безпека держави: сутність, складові елементи та проблеми забезпечення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. Випуск 6, частина 3. С. 39-41
3. Пашнюк Л.О. Економічна безпека підприємства: сутність, складові та фактори забезпечення. *Інвестиції: практика та досвід*. 2012. № 22. URL: file:///C:/Documents%20and%20Settings/user/Рабочий%20стол/operaweb/ipd_2012_2_2_12.pdf (дата звернення 20.04.2023)
4. Чіков І., Радько В., Маршалок М., Теплюк М., Петренко О., Шарко І., Сітковська А. Економічний розвиток підприємств агропродовольчої сфери на

УДК 338

ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

ГЕННАДІЙ ГАПОНЕНКО¹, НАТАЛІЯ ГАПОНЕНКО²

¹ Державний науково-дослідний інститут, Україна

² Відокремлений структурний підрозділ Кам'янець-Подільський фаховий коледж навчально-реабілітаційного закладу вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут», Україна

Вирішальне значення для безпечного (тобто стабільного, сталого) розвитку сьогодні надається сучасній освіті, яка виконує роль випереджаючого чинника реалізації необхідних суспільних змін. За рішенням Ради ЮНЕСКО з 1 січня 2005 року оголошено проведення Десятиріччя освіти для сталого розвитку. У березні 2005 року Україна стала однією з 55-ти країн, які підписали документ ООН «Стратегія освіти для сталого розвитку». Цей документ визначає основні підходи до впровадження стратегії сталого розвитку в освіту і виховання, залучення до цієї роботи працівників освіти та інших фахівців. Постановою Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 р. № 634 було затверджено «Комплексну програму реалізації на національному рівні рішень, прийнятих на Всесвітньому саміті зі сталого розвитку, на 2003-2015 роки», складовими якої є системна перебудова вітчизняної освіти на засадах сталого розвитку [1].

Постановка проблеми. З'ясування необхідних умов сталого розвитку для України.

Мета тез. Розглянути і проаналізувати необхідні умови для сталого розвитку освіти в Україні.

Аналіз останніх публікацій в цьому напрямку. У наш час домінантною ідеологією розвитку суспільства та цивілізації в цілому поступово стає концепція сталого розвитку. Відповідно до неї першочерговою потребою у всіх жителів планети є формування особливого способу життя, який би ґрунтувався на ощадливому та гармонійному розвитку людства [2].

Підлеснюк В., Рудик І., Кириленко В., Вешенська І., Маслюківська О. розглянули основні критерії, за якими досягається мета сталого розвитку. Науковці до них віднесли: розвиток людського потенціалу, ефективність захищеності довкілля, бережливе ставлення до природи, розвинута економіка і зайнятість населення, розбудова знань в суспільстві, входження України в європейське суспільство [3].

Як свідчить аналіз наукових джерел, цій тематиці присвячено безліч наукових праць. Тобто наукова спільнота досить активно обговорює порушену проблему. Зазначимо навіть більше – в Україні створено і існує інститут сталого розвитку імені В'ячеслава Чорновола.